

Dijkversterking in Lekkerkerk (foto Theo Bos).

Pilot Ruimtelijk Instrumentarium Dijken

Anticiperen op een verre toekomst

Nummer 3 Maart 2015

28

Het Waterschap

Rijdend door de Krimpenerwaard zie je schilderachtige lintdorpen, langs brede rivieren, op of pal aan dijken staan. In dit gebied waar de bodem daalt en de rivierafvoeren toenemen, blijven dijkversterkingen nodig om veilig te zijn en blijven voor het water. Maar dijkversterking kost ruimte. Kan onze wet- en regelgeving die ruimte op de lange termijn wel bieden? De pilot Ruimtelijk Instrumentarium Dijken, onderdeel van het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden, moet daar antwoord op geven

DOOR AKKE HOLSTEIJN

“We hebben in ons land heel wat gebieden met een waterveiligheidsopgave, waarvoor we dijken nodig hebben om ons te beschermen tegen hoogwater. Die dijken moeten blijvend versterkt worden,” zegt Ina Konterman, programmamanager van het Deltaprogramma Rijnmond-

Drechtsteden. Zij coördineert, samen met een klein programma-team, de implementatie van de voorkeursstrategie Rijnmond-Drechtsteden om het gebied rond Rotterdam en Dordrecht op de lange termijn te beschermen tegen hoogwater en er de zoetwatervoorziening op orde te houden.

Marinke van 't Hoff is procesmanager van de pilot Ruimtelijk Instrumentarium Dijken, waarvan het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard trekker is. “Als je een dijk gaat verhogen, moet je hem ook verbreden en die ruimte is er soms niet. Hoe doe je dat in dichtbebouwde gebie-

den? Eén zo'n gebied is de Krimpenerwaard. We kijken in zulke gebieden natuurlijk ook naar technische oplossingen, zoals palen, dammen en diepwanden, maar die technieken zijn kostbaar en minder robuust dan een dijk van klei. Daarom gaat voor een toekomstbestendige dijk de voorkeur uit naar het waar mogelijk versterken met grond en klei. Voor de korte termijn vinden daarom al werkzaamheden plaats in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma, maar we moeten ook nadenken over onze veiligheid aan het eind van deze eeuw. Op die lange termijn is de pilot Ruimtelijk instrumentarium Dijken gericht.”

De Krimpenerwaard

Het gebied van de Krimpenerwaard beslaat 13.500 ha. en wordt omsloten door de Hollandsche IJssel, de Lek en de Vlist. De polders liggen gemiddeld twee meter onder NAP. In het gebied liggen schilderachtige dorpen, zoals Krimpen aan den IJssel, Haastrecht en Gouderak, met veel cultuurhistorische waarden. De bebouwing ligt vaak op of pal aan de dijk.

Ruimteclaims

Van 't Hoff: “Wat we gaan doen is onze huidige wet- en regelgeving analyseren. Die analyse leggen we dan op de gewenste situatie aan het

mogelijkheden biedt.” Waterschappen gebruiken voor ruimteclaims voor dijken op dit moment bijvoorbeeld de waterschapslegger (een register met eisen voor watergangen en keringen) of de keur (een verordening met regels voor waterkeringen en watergangen). Gemeenten gebruiken als instrument voor ruimtelijke ingrepen het bestemmingsplan. Ook de komende omgevingswet en andere regelgeving zijn relevant. De vraag is nu: hebben we daarmee genoeg geregeld om ruimteclaims voor de noodzakelijke dijkversterkingen in de toekomst mogelijk te maken en op te vangen? Ook willen we kijken naar de financiële consequenties van grotere ruimteclaims, denk aan planschade en nadeelcompensatie.

Dit onderzoek biedt ons echt een kans. We hebben voor sommige dijkversterkingen nog tientallen decennia te gaan; maar we anticiperen en benutten die tijd door nu al onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de benodigde ruimte te kunnen reserveren. Dat geeft ook ruimte voor een bewustwordingsproces. Daarnaast vind ik de kracht van de pilot dat we het samen doen. Veel partijen werken eraan mee. Overheden, maar ook burgers. Ook betrekken we kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, koepelorganisaties, zoals de Unie van Waterschappen, IPO en VNG, bij het onderzoek. Je

benut zo elkaars kennis en ideeën, bovendien geef je ruimte aan alle belangen, waardoor je voor een veel groter draagvlak zorgt.”

“We willen er een breed en open proces van maken, waarin ieders belangen en ideeën worden meegenomen”

eind van deze eeuw, waarin we die ruimte langs de dijken nodig hebben, om veilig te kunnen zijn voor water. Dan kijken we of dat juridische instrumentarium voldoende

Breed en open

Dijkgraaf Hans Oosters gaf 10 februari samen met de wethouders Krimpenerwaard Ria Boere en Krimpen aan den IJssel Marco Oosterwijk en directeur Gebieden en Projecten van het ministerie van IenM Donné Slangen het startsein voor de pilot.

“Wat we gaan doen is onze huidige wet- en regelgeving analyseren”

Van 't Hoff: “We hebben voor de start zoveel mogelijk partijen uitgenodigd, want we willen er een breed en open proces van maken, waarin ieders belangen en ideeën worden meegenomen. In oktober van dit jaar moet er een eindrapport liggen met conclusies en aanbevelingen. We vinden het belangrijk om de resultaten landelijk onder de aandacht te brengen. De conclusies en aanbevelingen kunnen aanleiding zijn voor verdere ontwikkelingen.” Konterman: “De pilot Ruimtelijk Instrumentarium Dijken is een belangrijk onderdeel van het eindadvies van Rijnmond-Drechtsteden uit het Deltaprogramma 2015, dat vorig jaar aan de Kamer is aangeboden. Hierin staan behalve deze pilot, ook andere maatregelen die nodig zijn in deze regio. Verder zijn vier handelingsperspectieven ontwikkeld, die een goed handvat bieden om de waterveiligheidsopgave in een gebied op te pakken, met aandacht voor ruimtelijke karakteristieken en verwachte toekomstige ontwikkelingen. Die perspectieven zijn: toekomstbestendige rivierdijken, sterke urbane dijken, robuuste zeekleijdijken op de eilanden en ruimte voor de rivier.

Het programmteam faciliteert de samenhang tussen alle maatregelen in de regio Rijnmond-Drechtsteden. De trekkers van de verschillende projecten ontmoeten elkaar bijvoorbeeld regelmatig om ervaringen uit te wisselen. Dat is heel inspirerend, maar het is ook nuttig om opgaven aan elkaar te kunnen koppelen. In deze fase van het Deltaprogramma zijn de regionale partijen echt aan zet; de pilot is daar een mooi voorbeeld van.”

Meer weten?

Zie www.hhsk.nl/pilotrid of mail procesmanager@hhsk.nl of [Marinke van 't Hoff via pilotrid@hhsk.nl](mailto:Marinke.van'tHoff@hhsk.nl).